YENİ (TASLAK) "TÜRKİYE SİSMİK TEHLİKE HARİTASI"NA ELEŞTİREL BİR BAKIŞ

Süleyman Pampal[a], Bülent Özmen[b]

[a]Gazi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü

[b]Gazi Üniversitesi Deprem Mühendisliği Uygulama ve Araştırma Merkezi

(pampal.suleyman@gmail.com)

ÖZ

Türkiye Deprem Bölgeleri Haritaları, deprem mühendisliği, mühendislik sismolojisi, aktif tektonik ve sismotektonik bulgular ile tarihsel ve aletsel dönemde hasara neden olmuş depremler hakkındaki kayıt ve bilgilerin artışına paralel olarak bugüne kadar beş kez değiştirilmiştir. Değişiklikler; 1945, 1947, 1963, 1972 ve 1996 yıllarında Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe girmiştir. Mevcut haritanın (1996) yenilenmesi konusu tarafımızca da önerilmiş ve desteklenmektedir.

Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın (AFAD) oluşturduğu ve Ulusal Deprem Araştırma Programı kapsamında desteklenen çalışma grupları, "Türkiye Sismik Tehlike Haritasının Güncellenmesi – UDAP-Ç-13-06" projesi çerçevesinde Türkiye için Yeni (taslak) "Sismik Tehlike Haritası" nı hazırlayarak AFAD'a teslim etmiştir. Bu çerçevede, AFAD tarafından, 1-3 Haziran 2016 tarihleri arasında Ankara'da, ilgili kurum ve kuruluşlar ile akademisyenlerin de davet edildiği bir çalıştay gerçekleştirilmiş ve hazırlanmış olan haritalar tartışmaya açılmıştır. AFAD, çalıştay sonucu elde edilen görüş ve öneriler doğrultusunda haritaların tekrar gözden geçirilerek bakanlar kurulunun onayına sunulacağını belirtmiştir.

Hazırlanan taslak harita incelendiğinde, birçok yerleşim biriminin deprem tehlikesinin değişmiş olduğu; kimi bölgelerin deprem tehlikesi yükselirken, kimi bölgelerin tehlikesinin de düştüğü görülmektedir. Özellikle İç Anadolu Bölgesinin deprem tehlikesinin beklentilerin aksine azaldığı görülmüştür. Örneğin mevcut Türkiye Deprem Bölgeleri Haritasında (1996) 1. Derece deprem bölgesinde yer alan Kırşehir'in yeni (taslak) "Sismik Tehlike Haritası"nda 5. Dereceye alındığı görülmüştür. Yeni (taslak) haritada İç Anadolu Bölgesi için önerilen bu önemli değişiklik son yıllarda bölgede yapılan çalışmalarla tespit edilen ve hasar yapıcı deprem üretme potansiyeli olan aktif fayların varlığı ile çelişmektedir.

Ayrıca, katalog hazırlamada Türkiye'nin paleosismik, tarihsel ve aletsel dönem deprem verilerinin sağlıklı olup olmadığı konusu da irdelenmelidir. Buna ek olarak, bu tip haritalar ülkemizde "Deprem Bölgeleri Haritası" veya "Deprem Tehlike Haritası" şeklinde isimlendirilmektedir. Hem bilim camiasında, hem de kamuoyunda genel kabul gören ve yaygın olarak kullanılan bu isimlendirmelerin yerine Türkçe olmayıp, Fransızca'dan türetilmiş olan "Sismik" kelimesinin kullanılmasının uygun olmadığı düşünülmektedir. Ayrıca bu isimlendirme AFAD tarafından Türkiye'de afet yönetimi konusunda dil birliği sağlamak amacıyla hazırlanan ve bütün kamu kurum ve kuruluşları ile üniversitelerden bu sözlükte yer alan terimlerin kullanılması konusunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi istenen "Afet Yönetimi Açıklamalı Terimler Sözlüğü" ile de çelişmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet Yönetimi, Deprem Tehlikesi, İç Anadolu, Sismik

A CRITICAL ASSESSMENT OF THE NEW (DRAFT) "SEISMIC HAZARD MAP OF TURKEY

Süleyman Pampal[a], Bülent Özmen[b]

[a]Gazi University Engineering Faculty Civil Engineering Department

[b]Gazi University Earthquake Engineering Application and Research Center

(pampal.suleyman@gmail.com)

ABSTRACT

Turkey Earthquake Zones maps have been changed five times so far due to various reason. These reasons include; developments in earthquake engineering and engineering seismology, increase in active tectonic and seismotectonic findings, and increase in records on earthquakes causing damages in historical and instrumental period. Changes made in 1945, 1947, 1963, 1972 and 1996, entered into force with Council of Ministers decisions. We propose and support the renewal of the existing map (1996).

The working groups, created by the Prime Ministry Disaster and Emergency Management Authority (AFAD) and supported by the National Earthquake Research Program, have prepared the new (draft) "Seismic Hazard Map for Turkey" in line with the "Updating the Turkish Seismic Hazard Map - UDAP-Ç-13-06" project and delivered it to AFAD. Accordingly, AFAD held a workshop in Ankara between 1-3 June 2016, where relevant institutions, organizations and academicians were invited and the prepared maps were discussed. AFAD has stated that the maps will be presented again for the approval of the Council of Ministers after the evaluation of the opinions and suggestions obtained during the workshop.

When the draft map is examined, it is seen that the earthquake hazard degrees of many settlement units have changed when compared to the current map that is still in use. Some regions' degree of danger have increased, whereas others are placed as less dangerous zones than they are according to the current map. Particularly in the Central Anatolia region, the earthquake hazard level has been reflected lower than anticipated. For example, in the current map of Turkey Earthquake Zones (1996), Kırşehir, which is located in the 1st degree earthquake zone, has been changed to be in the 5th degree zone in the new (draft) "Seismic Hazard Map". This important change proposed for the Central Anatolia region in the new (draft) map contradicts with the existence of active faults that have been identified in recent years by studies in the region and that have the potential to produce damaging earthquakes.

In addition, the issue of whether paleoseismic, historical and instrumental earthquake data of Turkey is accurate or not should be examined in preparing the catalog. Moreover, such maps are generally called "Earthquake Zone Map" or "Earthquake Hazard Map" in Turkey as they are commonly accepted nomenclatures both by the scientific community and in the public opinion. There is no need to replace the commonly accepted and used Turkish terms with the word "Seismic" which is derived from French. It also contradicts the idea behind the preparation of the "Dictionary of Disaster Management Explanatory Terms", which was prepared by AFAD itself to provide language unity in disaster management in Turkey and which aims the common usage of the terms provided in this dictionary by all public institutions and universities.

Keywords: *Disaster Management, Central Anatolia, Earthquake Hazard, Seismic*